

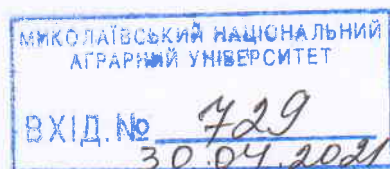
ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу Огієнко Альони Володимирівни
на тему «Організаційно-економічний механізм формування туристично-
рекреаційного потенціалу регіону», поданій на здобуття наукового
ступеня доктора економічних наук за спеціальністю
08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

Актуальність теми. Основою для підвищення конкурентоспроможності України як туристичної держави, що дозволить відновити цю галузь та зменшити негативні наслідки коронакризи, повинна стати всебічна підтримка розвитку туризму як на центральному, так і на місцевому рівнях. Розвиток туристичної галузі та зростання кількості рекреаційних об'єктів в регіонах України останніми роками відіграють суттєву роль у покращенні соціально-економічного розвитку країни. Важливість туризму в суспільстві багатогранна: він заохочує розвиток суміжних галузей з туризмом та рекреацією – транспорту, зв'язку, торгівлі, виробництва сувенірної продукції, послуг, ресторанів, будівництва тощо. Розвиток туристичної сфери України сприятиме зростанню авторитету України на світовому ринку туристичних послуг, зміцненню економіки країни, наповненню державного бюджету, зростанню добробуту українських громадян, збереженню історико-культурної спадщини, піднесенню духовного потенціалу суспільства. Український туризм наразі функціонує в умовах жорстких карантинних обмежень.

Отже, необхідність подальших розробок щодо формування теоретико-методологічних та прикладних засад формування організаційно-економічного механізму формування та розвитку туристичного потенціалу регіону зумовили доцільність подальшого дослідження. Тому, враховуючи науковий інтерес, своєчасність та необхідність розробок, дисертація Огієнко А.В. на тему «Організаційно-економічний механізм формування туристично-рекреаційного потенціалу регіону» є актуальною та пов'язана з науково-дослідною темою Миколаївського національного аграрного університету «Організаційно-економічні засоби формування та розвитку потенціалу суб'єктів господарювання сільських територій» (номер державної реєстрації 0113U002422), у межах якої автором обґрунтовано методологічний підхід до визначення конкурентоспроможності туристично-рекреаційного потенціалу громади, у розрізі організаційно-економічних індикаторів; сформовані концептуальні підходи до формування моделі «Дерево» організаційно-

економічного механізму розвитку туристичного-рекреаційного потенціалу регіону.

Ступінь обґрунтованості і достовірність наукових положень, висновків і пропозицій здобувача.

Ознайомлення з дисертаційною роботою Огієнко А.В. дає підставу стверджувати про достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що в ній містяться. Зміст дисертаційної роботи охоплює всі ключові аспекти теми. Отримані результати підтверджуються широким використанням публікацій вітчизняних і зарубіжних авторів за темою дослідження, аналізом нормативно-правової бази та даних Державної служби статистики України.

Слід відмітити, що автором обґрунтовано систему прийняття економічних рішень, спрямованих на забезпечення якісного та ефективного проведення подієвих заходів, який доцільно розглядати як комплекс взаємопов'язаних елементів (факторів), які впливають на проведення масових заходів. (розділ 5, ст 256).

Позитивної оцінки заслуговує те, що автором доведено, що одним з інструментів розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіонів країни є впровадження механізму державно-приватного партнерства, що істотно зменшить обсяги державних коштів в об'єкти туристично-рекреаційної сфери за рахунок коштів приватного сектору. (розділ 4, ст 222).

Теоретичною та методологічною основою дисертаційної роботи виступили фундаментальні положення економічної теорії, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, присвячені проблемам розвитку продуктивних сил і регіональної економіки.

Уважне ознайомлення із змістом дисертації Огієнко А.В. дозволяє зробити висновок, що сформульовані автором наукові положення, висновки і рекомендації є достовірними та обґрунтованими. Зміст дисертаційної роботи засвідчує наступне: визначеної мети дисертантом досягнуто, поставлені завдання виконано, а висновки дослідження є аргументованими.

Наукова новизна одержаних результатів. Найбільш вагомими результатами, що характеризуються новизною та розкривають глибину, складність, масштабність, повноту та суть дисертаційного дослідження, є такі положення, трактування та ідеї:

- вперше обґрунтовано методологічний підхід до визначення конкурентоспроможності туристично-рекреаційного потенціалу громади, у розрізі організаційно-економічних індикаторів: «Природно-рекреаційний потенціал, природні умови, історичні традиції»; «Організаційні аспекти формування туристично-рекреаційного потенціалу»; «Туристично-

інформаційна інфраструктура та промоція»; «Туристична індустрія»; «Безпека громади»; «Підприємницьке середовище»; «Інфраструктура»; «Туристичний продукт»; «Зайнятість населення»; «Подієві заходи» (розділ 2);

- вперше удосконалено методичні підходи комплексної експертної бальної оцінки привабливості об'єктів, яка визначає інтегральний показник атрактивності, що включає оцінку компонентів пам'яток історії та культури, архітектурних пам'яток, пам'яток мистецтва, етнографічних пам'яток та пам'яток народної творчості тощо (розділ 3);

- вперше систематизовано підходи на яких має базуватися алгоритм розробки та функціонування організаційно-економічного механізму формування туристично-рекреаційного потенціалу: системний підхід, хілізм, ентропійний, функціональний, синергетичний, глобалізаційний, інформаційно-інноваційний, корпоративний, культурно-духовний (розділ 2).

Практичне значення отриманих результатів. Результати дисертаційного дослідження, висновки та рекомендації, що містяться в роботі, схвалені та використовуються в практичній діяльності профільних організацій, відомств та управлінь, підприємств. Рекомендації щодо організації заходів, що сприяють формуванню людського потенціалу сфери послуг та туризму, як стратегічного ресурсу економічного зростання регіону шляхом створення проєктів впроваджені у діяльність Департаменту освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації (довідка від 11.03.2020 р. № 34-118). Розробка щодо створення нового туристичного продукту, що забезпечить збільшення впливу туризму на позитивну динаміку показників економічного і соціального розвитку регіону, впроваджено у діяльності Департаменту економічного розвитку Миколаївської міської ради (довідка від 18.05.2020 р. № 15072/02.03-19.20). Запропонований захід «туристичний магніт» включено до програми заходів ГО «Туристична рада м. Николаєва» (довідка від 10.06.2020 р. № 737-20/05-18). Пропозиції щодо активізації розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Причорномор'я використані при розробці Програми розвитку туристичної діяльності області до 2023 р (довідка від 10.08.2020 р. № 838/1/01) Управління молоді та спорту Миколаївської облдержадміністрації.

Повнота викладення положень дисертації в опублікованих працях. Основні результати дисертації висвітлено в висвітлено в 58 наукових працях, з них 22 – у наукових фахових виданнях України; 2 – статті у наукових періодичних виданнях інших держав; 12 – у матеріалах наукових конференцій; 6 – навчальних посібників; 1 – одноосібна монографія; 3 –колективні монографії; 3 – іноземні колективні монографії; 5 - свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір; 1 – препринт; 3 - наукові праці, які додатково

відображають наукові результати дисертації.

Оцінка викладення й оформлення дисертації. Дисертаційна робота складається з вступу, п'яти розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел (202 найменування), містить 28 таблиць і 62 рисунка. Основний обсяг дисертації становить 250 сторінок комп'ютерного тексту.

Одержані автором результати дослідження з теорії і практики характеризують високий рівень вирішення проблем формування теоретико-методологічних та прикладних засад організаційно-економічного механізму розвитку туристичного потенціалу регіону. Вони доведені до впровадження у якості методичних і практичних розробок.

Дискусійні положення та зауваження по змісту дисертаційної роботи. Оцінюючи загалом позитивно дисертаційну роботу Огієнко А.В. вважаю за доцільне висловити наступні зауваження:

- заслуговує на увагу визначення автора поняття «туристично-рекреаційний потенціал регіону», виділення його складових (рис. 1.2, с.43). Однак вважаємо, що крім природного, історико-культурного, інституційного, подієвого, інфраструктурного, економічного слід було включити і освітній. Тим паче, що здобувач у четвертому розділі піднімає питання і надає пропозиції щодо його удосконалення (с.229-230);

- не знайшло свого відображення у рамках першого розділу авторське бачення поняття «регіон», хоча це є ключовим словом теми дослідження і спеціальності за якою захищається здобувач;

- заслуговує на увагу модель «Дерево» організаційно-економічного механізму розвитку туристично-рекреаційного потенціалу регіону (рис.1.7, с.62). На нашу думку, до нього слід додати фактори, що впливають на його формування;

- робота виграла якби автор більше увагу приділив визначенні питомої ваги туризму у соціально-економічному розвитку регіону у рамках третього розділу;

- вважаємо, що у третьому розділі слід було проаналізувати туристично-рекреаційний потенціал або за історико-етнокультурною ознакою регіони (Західна Україна Галичина, Волинь, Закарпаття, Буковина), Східна Україна (Поділля, Наддніпрянська Україна, Слобожанщина) або за природно-кліматичною ознакою (Полісся, Лісостеп, Степ);

- на с.225-228 автор визначає переваги муніципального співробітництва громад, наводить успішні практики. Але робота значно б виграла, якби автор розробив конкретний проект співробітництва для інших громад Миколаївської, Одеської та Херсонської областей;

- у п'ятому розділі Огієнко А.В. значну увагу приділяє організації подієвих заходів, як складової туристично-рекреаційного потенціалу регіону, проте яким чином ці заходи вплинуть на забезпечення сталого розвитку регіону, формування його конкурентних переваг визначені не надостатньому рівні.

Відповідність дисертації встановленим вимогам МОН України
Представлена дисертаційна робота відповідає вимогам, що висуваються до докторських дисертацій, а саме "Порядку присудження наукових ступенів", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами і доповненнями), а її автор, Огієнко Альона Володимирівна, заслуговує присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Огієнко А.В. є завершеним науковим дослідженням, актуальним за темою та розглянутими проблемами. Одержані автором результати є науково обґрунтованими, мають наукову новизну і практичну цінність. Вони відіграватимуть позитивну роль у вирішенні проблем щодо формування теоретико-методологічних та прикладних засад економічного розвитку туристичного потенціалу регіону.

Тема і зміст дисертації відповідають профілю наукової спеціальності 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка, а її автор Огієнко Альона Володимирівна – заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктор економічних наук.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор, професор
кафедри маркетингу,
менеджменту та управління бізнесом,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

О.Г.Чирва

Підпис офіційного опонента засвідчую:

д.пед.н., професор, ректор Уманського
державного педагогічного університету імені
Павла Тичини

О.І.Безлюдний